

سال سیاه روزنامه نگاری

67 روزنامه نگار یا دستا ندرکار رسانه در سال 2022 کشته شده اند

محمدحسین لطفالهی

در شرایطی که چشماندازی برای بهبود وضعیت رسانه‌ها و روزنامه نگاران در جهان وجود ندارد، آمارها بیانگر آن است که ۶۷ نفر از روزنامه نگاران و کارکنان رسانه در سال 2022 و در حال انجام وظیفه جان خود را از دست داده‌اند.

فدراسیون بین‌المللی روزنامه نگاران مستقر در بروکسل در گزارشی که سالانه در خصوص مرگ روزنامه نگاران منتشر می‌کند نوشته است که در سال جاری میلادی مجموعاً 67 نفر از روزنامه نگاران و کارکنان رسانه در حالی که مشغول انجام وظیفه و کار خبری خود بودند، جان باخته‌اند. این رقم، بالاترین آمار مرگ میان خبرنگاران و دستا ندرکاران رسانه از سال 2018 به این سو محسوب می‌شود. در سال 2021 میلادی، مجموعاً 47 نفر از خبرنگاران و دستا ندرکاران رسانه جان خود را از دست داده بودند. در سال 2018 تعداد این افراد که اغلب بر اثر «قتلهای هدفمند، بمبهای کنار جاده‌ای یا درگیریهای مسلحانه» جان خود را از دست داده بودند، 36 نفر اعلام شده بود. یکی از شناخته‌شده‌ترین کشته‌شدگان در آن سال جمال خاشقجي ستون‌نویس روزنامه واشنگتن‌پست و منتقد دولت عربستان سعودی بود که به دستور محمد بن سلمان ولیعهد عربستان در کنسولگری عربستان در استانبول به قتل رسید. براساس گزارش سالانه فدراسیون بین‌المللی روزنامه نگاران، اوکراین به عنوان خطرناک‌ترین کشور در میان تمام کشورهای جهان برای خبرنگاران شناخته شده و مجموعاً 12 نفر از روزنامه نگاران و کارکنان رسانه در سال 2022 در پی جنگ خونینی که در این کشور در جریان است کشته شده‌اند.

آنتونی بلنکر، دبیرکل فدراسیون بین‌المللی روزنامه نگاران در این باره می‌گوید: «افزایش آمار مربوط به قتل روزنامه نگاران و دیگر کارکنان رسانه‌ها یک دلیل جدی برای نگرانی همه است. این زنگ خطر جدی برای دولتهاست.»

نمونه‌های زیادی از قتل خبرنگاران در جهان در سال جاری قابل ذکر است. در کرانه باختری، قتل شیرین ابوعاقله خبرنگار فلسطینی - امریکایی شبکه خبری الجزیره به دست نیروهای نظامی رژیم اسرائیل و عدم پیگیری جدی این موضوع از سوی دولت ایالات متحده از جمله مهم‌ترین اتفاقات رخ داده برای روزنامه‌نگاران در سال جاری به حساب می‌آید. ابوعاقله در حالی با گلوله سربازان اسرائیلی به قتل رسید که روی کلاه و جلیقه خبرنگاری وی با حروف بزرگ و به رنگ سفید عبارت PRESS نوشته شده بود. در بیانیه‌ای که الجزیره پس از مرگ شیرین ابوعاقله منتشر کرد، آمده است: «در قتلی آشکار، برخلاف تمام معیارها و موازین بین‌المللی، نیروهای اشغالگر اسرائیل شیرین ابوعاقله خبرنگار الجزیره در فلسطین که مشغول انجام وظیفه خبرنگاری خود بود هدف آتش مستقیم قرار دادند.» علی الصمودی تصویربردار شبکه خبری الجزیره نیز در این حادثه در کنار شیرین ابوعاقله قرار داشت و جان خود را از دست داد.

در ایالات متحده، جف جرمن خبرنگار تحقیقی نشریه ریویو ژورنال در خانه خود و بر اثر ضربات چاقو به قتل رسید. همکاران او در این نشریه که از به قتل رسیدن همکار و دوستشان شوکه شده بودند تلاش زیادی برای پیدا کردن قاتل جف جرمن انجام دادند و سرانجام پس از يك تلاش طاقت‌فرسا موفق شدند به مظنونی که اکنون به حکم دادگاه پشت میله‌های زندان است، برسند.

در مکزیك که به‌طور سنتی یکی از خطرناک‌ترین مناطق برای خبرنگاران به حساب می‌آید 11 نفر از روزنامه‌نگاران و کارکنان رسانه کشته شدند. در يك فقره، دو روزنامه‌نگار به نام‌های شیلایا جوهانا گارسیا اولیویرا و یاسینیا مولیندو فالكوني در حالی که در ماشین بودند با شلیک افراد ناشناس به قتل رسیدند. برادر مولیندو فالكوني گفته است که او به دلیل کار خود بارها از سوی افراد ناشناس تهدید شده بود.

در قاره آسیا، از زمان روی کار آمدن رییس‌جمهور جدید در فیلیپین دست‌کم 4 خبرنگار به قتل رسیده‌اند. در بحران‌های سیاسی پاکستان نیز دست‌کم 5 روزنامه‌نگار و کارمند رسانه کشته شده‌اند.

بررسی آمار قتل خبرنگاران به تفکیک قاره‌ها نشان می‌دهد قاره آفریقا با ثبت تنها 4 قتل در چاد و سومالی کمترین آمار قتل را در میان دیگر قاره‌ها به ثبت رسانده است. در قاره امریکا 29 نفر، در قاره آسیا - به جز منطقه خاورمیانه و جهان عرب - 16 نفر، در قاره اروپا 13 نفر و در منطقه خاورمیانه نیز 5 نفر به قتل رسیده‌اند.

براساس آمارهایی که فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران منتشر کرده، دست‌کم 375 نفر از خبرنگاران در جهان در حال حاضر پشت

میله‌های زندان هستند. از زمانی که این نهاد بین‌المللی اقدام به انتشار تعداد خبرنگاران زندانی می‌کند، این رقم بالاترین رقم است. چین و هنگ‌کنگ با ثبت آمار بازداشت 84 روزنامه‌نگار و کارمند رسانه در جایگاه نخست این فهرست ایستاده، پس از چین، دولت میانمار با بازداشت 64 روزنامه‌نگار و کارمند رسانه و دولت ترکیه با بازداشت 48 روزنامه‌نگار و کارمند رسانه در جایگاه‌های بعدی قرار دارند. آنتونی بلنکر، دبیرکل فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران تاکید دارد: «این ارقام باعث می‌شود تردیدهایی جدی درباره سیاست‌های دولت‌ها در قبال رسانه‌ها و روزنامه‌نگاران و اراده آنها برای مقابله با تهدیدهایی که علیه روزنامه‌نگاران وجود دارد، ایجاد شود.» به گفته او، تعداد روزنامه‌نگارانی که صرفاً به دلیل اجرای وظیفه خبرنگاری و کارشان بازداشت شده‌اند، اعلامیه حقوق بشر را که دولت‌های بسیاری آن را امضا کرده‌اند به یک بیانیه توخالی تبدیل می‌کند. آنتونی بلنکر از جامعه جهانی خواسته است که برای آزادی تمام روزنامه‌نگارانی که به‌طور غیرقانونی بازداشت شده‌اند اقدام کنند.

در حال حاضر آماری رسمی از تعداد روزنامه‌نگاران و دست‌اندرکاران رسانه که در ایران در بازداشت هستند وجود ندارد. براساس آخرین آماری که انجمن صنفی روزنامه‌نگاران در 12 مهر در وبسایت رسمی خود منتشر کرده مجموعاً 23 خبرنگار در اعتراضات اخیر ایران تا آن زمان بازداشت شده‌اند که احتمالاً این آمار پس از گذشت دو ماه افزایش یافته است. انجمن صنفی روزنامه‌نگاران در نامه‌ای سرگشاده با اشاره به برخی اتهامات که علیه خبرنگاران وارد می‌شود نوشته است این اتهامات دقیقاً مصداق «انجام وظیفه حرفه‌ای و عادی آنان است و هر روز در حال اجراش هستند و برای روزنامه‌نگار فرقی میان انداختن عکس یا تهیه گزارش از مرگ یک نفر یا یک تصادف وجود ندارد آنچه که در پی انتشار خبر می‌آید مربوط به عوامل اجتماعی دیگر است.» این انجمن همچنین خواستار آزادی این روزنامه‌نگاران از بازداشت در اسرع وقت شده است.

براساس آمارهایی که فدراسیون بین‌المللی روزنامه‌نگاران منتشر کرده، دست‌کم 375 نفر از خبرنگاران در جهان در حال حاضر پشت میله‌های زندان هستند. از زمانی که این نهاد بین‌المللی اقدام به انتشار تعداد خبرنگاران زندانی می‌کند، این رقم بالاترین رقم است. چین و هنگ‌کنگ با ثبت آمار بازداشت 84 روزنامه‌نگار و کارمند رسانه

در جایگاه نخست این فهرست ایستاده، پس از چین، دولت میانمار با
بازداشت 64 روزنامه‌نگار و کارمند رسانه و دولت ترکیه با بازداشت
48 روزنامه‌نگار و کارمند رسانه در جایگاه‌های بعدی قرار دارند.

م: ۱۴۰۱ ۲۱ ۱۴۰۱ ۱۴۰۱